Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטס ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
פונטאג, מיטוואך אונד פרייטאג.
אונד קאסטעט
פיר עסטערריך-אונגארן
אנצ'יעהרינ 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלב'יעהרינ 5 גולד. — קר. ע. וו.
פיערטעליעהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיר'ס אויסלאנד
גאנצ'יעהרינ 11 גולד. — קר. ע. וו.
האלב'יעהרינ 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיערטעליעהר. 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מא
יעדעז טאג
פרענומערירען
אונד דער פרענומעראנדאס-פרייז
בענינגט מיט דעם עסטאנגע דעם
ערסטען בלאטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולווארנומ' 29
וואהרן מאן אויך דיא פרענומעראנדאנדערער צו יעדען בעליעבע.

Nr. 44. צווא לפטער יאהרגאנג פעסט, פרייטאג ה איר ה.ת'ר'ם. Pest, den 16. April 1880.

רעליגיאנס-פרייהייט אונד צווייל-עהה.

איך אין דער פארגעסטריגען זטצונג דעם אינגארישען ריכסטאגעס יאהרדען דיא פערהאנדלונגען איבער רעליגיאנס-פרייהייט אונד צווייל-עהה פארטזוגעטצט. דער דעפוטירטע שטעפאן לעשיא זאגטע: „דיא שאפונג איינעס געזעטצעס איבער רעליגיאנס-פרייהייט אונד צווייל-עהה איזט איינס נאך נכט זא דרינגענד אונד זא נאטהווענדיג, דענן עס נכט גיבט שטאאט אין איראאא. אין וועלכעם זא פיעל רעליגיאנס-פרייהייט עהה, אלס אין אונגארן, עס האט זיך עטצט דער גיעמאנד צו בעקלאגען, דאס ער יעגען זיינער רעליגיאן איינגעזעהן אין זיינעם רעכטע פערקירצט ווערע. דיא שאפונג איינעס צווייל-עהה-גזעטצעס איזט דער נאך מיט פיעלען שוועריגקייטען פערבונדען. דערמאנדעל דאס גיבטס אלליערדינגס אונד בעזאנדערס צו טהון, אלס דיא זאאמטיגע איינפהרונג דער צווייל-עהה. — נון, יעגען דערר מאנדעל נאכיזיגן דאנן, דאס דיא מאיאריטעט דעס ריכסטאגעס דיא צווייל-עהה וועל זא מיט פיעל אייפער אונד אינגרים אנגעזעהן אונד אנגענומען הא, אבער נאך דער יאהל זיך אנדערס אנגעזעהן אונד אנגענומען הא דיא אנהענגער דער אינגען פארטיא נכט זא גלאנגענדע, דיא מאן דיא גיעזאמטע דערר אינגען אונד אנגעזעהן אונד אנגענומען הא, אבער דערר גלאדסטאנע, דיא אנגעזעהן אונד אנגענומען הא אין דיא אנגעזעהן אונד אנגענומען הא אין דיא אנגעזעהן אונד אנגענומען הא אין

אין פערבינדונג צו טרעטן. איינע צישטשטענדע אנטוואָרט ערהאַלטן, ענדלעך וויל דאָ עסטערייך-אונגאַרישע רעגיערונג אין דער בעגרענדונג דער פערלענגערונג דעם אַרטעג-נעוועצעס ערקלערטן: „דאָס זאָ עס פיר אייגע פאַרבאַשטע פעלכט אונזערן ווידער. אייגע הערבאַזוועטונג דער קרעפטן-שטערקע פאָרצוגעדעטן, ווען אונטער דען מעכטען אייגע פערשטענדיגונג אויבער דאָ פערטיגערונג דער „ערד-בעפעסט ערצעלט ווערדן זאָללטן.“ דאָ פאָן אייער הויכלייכט הערפאַרגעהאַבענען שטייערגעטשעט זוגר נראָס. דאָ אונאַבעדינגלך וואָפען עס אַס ערנסטלעכן וויללען דער מעכטיגן פעלכט; אבער — קלאָר, ווען דער ערנסטע וויללע פאַרהאַנדען איזט. עס ווירד דעסהאַלב פאָר אַללעם דאַרויף אנקאָמען, דעזען וויללען צו ערקענען. מאַנגע עס, ווי אַך אַס הייסטאַנג אַישפּעדיגען מיר ערלייכטע, אייגער הויכלייכט געפאַללען, דאָס האַסטע פאָלטשעטע גיט דער גענעראַל אונד צוקונפט, דען פערדען אייגע ערדען, עס לעטצטען האַרען צוגלע אוהרעס הוהמייסען לעבענס צו מאַכען!“ —

* (נ אָ ר ט ש אַ ק אָ פ) לייגט נאָך אייגער אַס שטערבען, מאַן ערוואַרטעט ערען אייגבלוק דיא נאַכריכט פאָן זייגעס טאָדי; זייגע קרעפטע זוגר אַס שנעללען אבגעדעמען.

* (דאָס בערעגער קאָמיטאַטס-הויז.) דאָס קאָמיטאַטס-הויז דעם בערעגער קאָמיטאַטס, וועלכעס בז עטצט אין בערעגאַס אַבגעבראָנגט וואָרדע, נאָכדעם בערעגאַס אַבגעבראָנגט וואָרדע, נאָך מינאַטש פערלענט ווערדען. גוטערן וואָרדע אייגע דעפּאַטאַציאָן דער שטאַדט מיסקאָלטש פאָם מיסטער-פּרעזידענטען טאָמאַ עמפּאָנגען. דיא דעפּאַטאַציאָן אַבערייכטע דעם מיסטער-פּרעזידענטען אין נעזוך, וואָרין דעם אַנזישע דער שטאַדט מיסקאָלטש אַיינדרוק גענעבען ווירד. דאָס דער זושין דער קאָמיטאַטס-בעדאַרף, דאָס נעריכטס-האַפען פאָן בערעגאַס נאָך מיסקאָלטש. נאָך דעם מיטטעלפּונקט דעם קאָמיטאַטס פערלענט ווערדע; צוי ערבייאונג דער גנעדיגען לאַנדטאָגסטעג וויל דיא שטאַדט מיסקאָלטש נעבעסט דען עפאַרדערליכען נרונד-שטיקען נאָך אייגען ביטראָג פאָן 10000 גולדען געבען. אין בערעגאַס איזט ביא דעם גראָפען בראַנדע בעקאַנגטלך אייך דאָס קאָמיטאַטס-נעפּרדע אבגעבראָנגט וואָרדען. דיא דעפּאַטאַציאָן פערזיכערטע זיך נעגען דיא צוסטימונג. אלס אַב זיא אייס פּרעסדעס אַנגלוק פיר זיך נעטען אייגען וואָללען, אַללייס אייס דעם אַמטשטאַנדע, דאָס דיא עפאַרדערליכען בילליכקייטען, נאַמענטלך דורך דאָס ערייכטנעטע אַנערבעטען אין מיסקאָלטש פיעל שוואַרלער הערפאַשטשטעלטע ווערען. אלס אין בערעגאַס, נעדיכט דיא אַמטערען אייגע בערעכטיגונג דאַפיר שאַפען צו לאַנגען, אין דיעזעס אייגבלוק אַס דיא ערפאַללונג אייגעס פאָן דער בעפאַלערונג לענגסט געהענגטען וואַנשעס אנגעזוכען. דער מיניסטער-פּרעזידענט נאַהם דיא דעפּאַטאַציאָן זעהר פריינדליך אויף, אונד פערשפּראַך, אוהר אנלייגען אין בעראַטהונג צוצוהען צו וואָללען.

* (פ ינ פ צ יג האָ אַ ב צ יי ט ען אין אייגעם טאַגע.) פאָרגען זאָנגטאַג, נעמליך אַם ראַש חדש אייר, וואָרען דער 50 יידישע האָבצייטען. דא מאַן עטצטע נעמליך וועגען דער ספּרה בז ל"ג בעומר נוכט הייראַטען דאָרף. בעאַללטען זיך דיא פערלייבטען אונד פערלאַבטען, אַם ראַש חדש צו הייראַטען. פאָן פיר מאָרגענס בז שפּעט אַבענדס דייערטיגע דיא טרייאַגונגען דער הייבצייטען אונד נאָך דעם אנדערן טאָגע אונטער דיא חופה — אונד זאָנגטאַג אבענד וואָרען דיעזע אַללע פרעדיגער אונד לאַנגאַרען פאָר פיעלעם פרעדיגען אונד זינגען שטאַרק-דייזע.

* (דיא פּרייסבאַרקייט דער יודען אין רוסלאַנד.) וויא נראָס דיא פּרייסבאַרקייט דער אין רוסלאַנד אונד הייסטעכלך אין זוד-רוסלאַנד לעבענדען ווערען איזט, בעווייזען פאָלגענדע אַמטלכע אייסווייזע: אַם אָהרע 1879 זוגר אין אָדעססאַ אַם גאַנצען 8383 פערזאָנען געבאָרען אונד 7246 געשטאָרבען. דער צוי-אַכט בעטרוג דעמנאָך 1137 פערזאָנען. דער דעליגיאָן נאָך וואָרען דאַזוגרבסט 485 בריסטען, געבאָרען אונד זוגר 5067 בריסטען געשטאָרבען, דאָהער אין פערלוסט פאָן 202 פערזאָנען. דאַגעגען זוגר 3053 יידען געבאָרען אונד נור 1676 געשטאָרבען, דאָהער אין צוי-אַכט פאָן 1377 פערזאָנען. דיא יודען אָדעססאַס בילדען אין פערהעל דער זאַמטט-בעפאָלקערונג דיעזער שטאַדט. דיא כריסטען אָדעססאַס זוגר דרייטאַל זא שטאַרק אַלס יודען. יידישע בעפאָלקערונג טראַטצדעם זוגר אַס אָהרע 1879, נור 5297 בריסטליכע, ביא דען יידען אבער 3053 קינדער געבאָרען.

* (פערהאַפטעטע מאָרדער.) וויר האָבען אין פאָרגער נוממער איבער אייגע מאַסענ-מאָרד בעריכטעט, דעסען שיפּאַטען דיא דאַפּדערבערגע אין „וואַר-וויגע (מאַלעיען) וואַר, אייגע ווייבער-באַנדע האַטטע עכסע פערזאָנען געטאָדטעט אונד פיגע שווער פערוואונדעט. וואָ נו דער „לעמבערגער אַמטסצייטונג“ אַס טרייא מעלדונגען ווירד, געלאַנג עס זעמטליכע שולדיגע אייגע אינגאַרישע נעבעטע פעסטגענעמען.

בריעפע דער רעדאַקציאָן.

הערן ס. פ ר ע ד מ אַ נ אין מאַפאַלי: אונס פייטט עס זעהר, דאָס אונזערע בעריכטע אונד אונזערע מאַלעיען פאָן וואַרגעס קונגער מיט אַלטער אייסטערייכישע גלעזער ווערדען. עס איזט אונס נאָר ניכט אונאַנגענעהם, וואָ-דורך פיעלעכט דער אַנגענעהם. ווען אונס אין אַלטער אייסטערייכיש דעזע מיט אונד דא אייגע אייגענע אייסטערייכיש מאַכט, אייגע אייגע מעטשעלך, וועלכעס דער געלעגרעשטעס מאַנו פּפּרקונג זיך צו אייגען. אונד מאַן מוס דעמגעגען דאַנקבאַר זיין, דער אונס אייגע אייגענע-ליכע וויזיטע אונזערען אירגטהום צייגט. נעגען אונזערע גע-שיכטע דעם מהר"ם מיזטנבורג מאַכען זיא דייא בעמערקונגען, פאָן דענען אייגע זעהר ריכטיג איזט; דענן ניכט קאָזיער אַדאָלף, זאָנדערן רודאָלף ליעס דען מהר"ם מרוטנבורג פערהאַפטען. דער פּרעפאַסער דיעזער ערצעהלונג, הערר ראַבינער לעפּמאַנן אויס מאַינץ, האַט זיך נעאירדט, ווען ער אַנגיבט, דאַס דער מהר"ם מרוטנבורג אים יאָהרע 1286 דורך דען קאָזיער אַדאָלף פאָן נאַסאַו פערהאַפטעט וואָורדע, דא אַדאָלף ערסט אים יאָהרע 1292 קאָזער וואָורדע. בלאָס דיא לייגע דעם מהר"ם וואָורדע דורך קאָזיער אַדאָלף אין האַפט נעהאַלטען. אבער אויך ר' יחיאל הייליפּרין מאַכט אין זייגעס „סדר הדורות“ דייעזען פערהעלער, אינדעם ער שרייבט: „ואני הכותב מצאתי בקונין ישן: שנת מ"ו לאדלף ה' תפס מלך זומי שהוה נקרא אדולף (צ"ל רודלף) את ר' מאיר נגסר תוך התפיסה ר"ט איר נ"נ לפ"ק." — דיעזיס קאָנגען ווא אבער אויך עזיעהען, דאַס איהרע אַנדערען בעמערקונגען אונריכטיג זינד. דער צמח דוד האַט דאַס פערהאַפטונגס-יאָהר מיט דעם מאָדעס-יאָהרע פערוועכסלט. דער מהר"ם מרוטנבורג וואָורדע אים יאָהרע 1286 פערהאַפטעט אונד שטאַרב אים יאָהרע 1293; דענן אייך זייגער מצבה שטעהט פאָלגענדעס: ציון הלז ליאש מינא ורבנא מאיר בן הרב ר' ברוך אשר, תפשו מלך זומי באַרבעה ימים ליום תמוז שנת ארבעים ושש ונפטר בתפיסה ר"ט באייר שנת חמישים ושלש ולא נתן לקבורה עד ארבעה ימים ליום אדר שנת ס"ז." — דיא אַנגאַבע דעם „רשימת אנשי מופת“, דאַס דער יאָ"ש דאַהער אייסוואַלדען מוסטע, וויל ער דאַס לאַיגלד פיר דען מהר"ם מרוטנבורג ניכט צוזאַמענגרייגען קאָנגטע, אייט אוריכטיג, דא דער יאָ"ש ערסט אים יאָהרע 1303 נאָך דיד-פּיאַקרייך אונד שאַפּגען אייסוואַלדערגע, אַלס דער מהר"ם שאָן 10 יאָהרע מאַר וואָר.

וויעגער שלאַכט-פיעה מאַרקט. דער אייפטריעב אויף דעם וויעגער שלאַכט פיעהמאַרקט אַם 12-טען ד. מ. בעטרוג 2604 שטיק. דאַפאָן וואָרען: 1247 אונגאַרישע 851 פאַרגנישע אונד 506 דייטשע. דיא פּרייזע שטעללטען זיך פיר 100 ק.: אונגאַרישע מאַסט-אָכסען 50—59½ גולדען, פאַרגנישע 52—58 גולד. דייטשע 50—59 גולד.

פערגאַנטוואָרטליכער רעדאַקטער: מאַיר בר"י רייז.

כאָנכורז.

אין דער הייגגען שמאַטסקייא-אַנטע אויזראָ-עלשטשען גמינדע איזט דיא שטעללע איינעס חזן, דער צוגלייך שוחט ובודק קוראָ זיין מיס. מיט אייגעס עפערלכען נעהאַלטע פאָן 600 גולדען צו בעזעטצען. דיא בדיכה האַט דערזעלבע ניר ביא בעזאָנדערן פעללען צו לייסטען. בעגינבער אַס דיעזע שטעללע האַבען בז לעגנסטעגס 25. אפריל אַהרע צייגנסטע אין דען פאַרשטאַנד איינגעזענדען. דייזע-שפּעזען ווערדען ניר דעם אַקצעפּטירטען פערגיטעס. — (מייזאַליש-נעבילדעטע ווערדען בעפאָרצוגט.) —

מאַראַש-וואַשאַרהעל, אַם אפריל 1880.

(2—3) דער פאָרשטאַנד.

פּריכטע- אונד מעהל-פּרייז-טאַבעללע.

פּריכטע.		הויפּטשטעט פּר הונדערט קילאָגראַם	
וויעגען	נייער באַנאַטער	—	— — —
„	„ „ „	75	12.15—12.30
„	„ „ „	76	12.35—12.45
„	„ „ „	77	12.55—12.65
„	„ „ „	78	12.70—12.80
„	„ „ „	79	— — — —
„	„ „ „	80	— — — —
טהיים		74	— — — —
„	„ „ „	75	12.20—12.35
„	„ „ „	76	12.45—12.55
„	„ „ „	77	12.65—12.75
„	„ „ „	78	12.80—12.90
„	„ „ „	79	— — — —
„	„ „ „	80	— — — —
פעסטער באַדען		74	— — — —
„	„ „ „	75	12.15—12.25
„	„ „ „	76	12.30—12.35
„	„ „ „	77	12.45—12.65
„	„ „ „	78	12.65—12.70
„	„ „ „	79	— — — —
„	„ „ „	80	— — — —
וויסענבורגער		74	— — — —
„	„ „ „	75	— — — —
„	„ „ „	76	12.15—12.30
„	„ „ „	77	12.40—12.50
„	„ „ „	78	12.60—12.70
„	„ „ „	79	12.75—12.85

פּריכטע	הויפּטשטעט פּר הונדערט קילאָגראַם
וואַרי	72 — 9.60
נידריגע מאַלץ	62 — 8.00
נידריגע פיעטער	62 — 7.65
האַפער	41 — 7.50
אינלאַנד באַנאַטער	— — 7.00
אינלאַנד	73 — 7.80
אונגאַרן	— — 7.60

וויעגען	פּר אַלטאַטער	—	—
„	„	11.97	—
מוזטוויזע	„	7.80	—
נידריגע	„	7.20	—
האַפער	„	—	—
רעגן	„	—	—

באַללען-מעהל			פּר אַל.
נומער	0		23.20
„	1		22.00
„	2		21.80
דער פאַרען	3		21.20
צו 100	4		19.80
קילאָגראַם	5		18.80
מיט זאַק	6		18.20
„	7		17.20
„	8		16.20
„	9		15.40
שפּרינגמעהל	אַלטע פּרעמיע פּרינסעס		37 —
„	נייע	באַנאַטעל	34.75

קורז-טאַבעללע פאָם 13. אפריל.

נערדר-קורז	קו.	פר.
וויעגער-וואָרע	—	100
דיאַמענטן	5	58
בעסעדיגונגס-אַנגעוויזונגען 8 גולדען גולד.		
שטיק (20 פראַנק)	9	45
נאַפּאָלעאָנדאָר	9	45
דייטשע רייכסמאַנקנאָטען	58	45
20 פראַנקשטיק	11	67
פאַרגיש-ריבעל	1	25

לאָזע.	קו.	פר.
1854-יאָר 4 פּרעצענטיגע שטאַאַטס-לאָזע	123	75
1860-יאָר נאַנצע	130	25
רעטטע פיעטעל	133	—
1864-יאָר לאָזע צו 100 גולדען	174	50
רעטטע 50	174	—
קאַסע זיבענבירגען	29	—
פּרעמען-לאָזע	16	40
דעגלעי-לאָזע	178	—
האַלבע-לאָזע צו 40 גולדען	43	50
דאָנאַו-אַוסגלייך-פאַרדע-לאָזע	107	50
אונגאַרישער לאָזע	25	—
רוטלעטיש לאָזע צו 10 גולדען	17	50
דאַלמאַטיער לאָזע „ „	20	75
אַנגער לאָזע „ 40 „	44	25
מאַלאָסי-לאָזע „ 40 „	42	50
וולאַכיש-לאָזע „ 10 „	18	—
מאַלאָ-לאָזע „ 40 „	52	50
מאַלאַנינער לאָזע „ 20 „	22	—
סט.-גענעאַס לאָזע „ 40 „	46	—

לאָזע.	קו.	פר.
מאַנטאַלינער לאָזע צו 20 גולדען	—	25
פּרינסעסער לאָזע „ 100 „	123	50
רעטטע „ 50 „	62	50
וויטשעלי-לאָזע „ 20 „	—	34
וויטשעלינעטע „ 20 „	37	50
אונגאַרישע פּרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	114	—
רעטטע צו 50 גולדען	114	—
וויטשע לאָזע	118	50

יעראַט-פאַפּיער		
אונגאַרישע נאַרל-רענטע	106	45
אונגאַרישע נייטענלאַסטענען	92	50
פּרעמיען-אַנלעהן	91	50
ווענעדיגער	92	25
אונגאַרישע	98	25
אַלטע	97	50
אונגאַרישע אייזענבאַהן-אַקטיען	126	75
וויעגעדיגער אַרלאַנדאַ-אַנלעהען	—	93
פאַבריגיגע דער אונגאַרישען באַנקען	102	25
דערען צו 5 אינטאַלט פּרעצענט		
דער אונגאַרישען דיאַנאַלדערגע-באַנק צו	95	25
5½ פּרעצענט		
דער אונגאַרישען אַלגעמיינען באַנקען-קרעדיט-אַנשטאַלט צו 5 אינטאַלט		
פּרעצענט	—	95
רעטטע צו 6 פּרעצענט	102	50
דער פּעסטער קאָמערציאַל-באַנק	102	25
דער אַטטאַנאַר	—	—
דער נאַרד-אַמעריקאַנער	116	—

Eigenthümer u. verantwortlicher Redacteur: M. RBIS.

Budapest, 1880. — Druck v. M. Burian, Waitzenerboulevard

טראָטן אינגעריכטען גנאדען - געזיכעם איך פאַן זיינער מאַעסטעט דעם קאָנג בעשטעטיגט ווערדן. אם 14-טען דעזעמבער מאָנאַטס, 8 אוהר מאָרגענס, וואַרדן דער הייבמאַדער טאַראָאַטש דורך דען פעסטער שאַפריכטער קאָזאַרעק ווערקלך גע-הענקט. דיא אנוועזענדען געריכטס-אַרצט אינטער-זוכטען דען קאָפּער דעם געהענקטען, בעשטעטי-טען אינשטימט, דאס דער טאָד בעריידס אינגע-טרעטען איזט. וואַרייל דער קאָפּער פאַם גאַלגען העראָבגענאָממען אונד אינס שפּיטאַל אָבערפיהרט וואָרדן, דיא אַרצטע וואַלטען דען קאָפּער וועגען יסענשאַפטליכער נאַכפאָרשונגען פּעזיכטיגן, דיא זאַך ש ערע פערבעסער געאהנדלט אינגעגע אינגען פערלאַנגט אום געהוילפען אום הערצען האַ-בען. וואַרייל אַרט לייבענשאַפט געשטיגערט וואָר-דן. — דיים האַטטע ערָאָך דיא פעגעריונג בעגאַנ-גען אלס טאַראָאַטש זיך צו בעריידען בעגאַנען אונד צו נייעם לעבען ערוואַכטע. אינגע וואַכטע דעפע-שע פאַם 14 דעזעמבער אבענדס שלעדעס דאס שיער-דיכע ערגאָנגענס מיט פאַלגענדען וואָרטען: „דיטע מאָרגענס 8 אוהר פאַנד דיא הינריכטונג דעס רייב-מאָרדערס אָהנאַן טאַראָאַטש שטאַטט. טאַן אַן פיהרער מאָרגענשטערן אַממעלטע זיך זעהר פיעל פאָלק אום דאס וואַסטאַסטהיי. עס וואָרדען ע-דאַר אַן דען קרעגען דאָס דעם וואַסטאַט-גע-בידעם. וואָ דיא הינריכטונג פאַלגאַנגען וואָרדן, אַזאַר דען פאַם געריכטע בעשטעלטען פערזאָנען זיך נאָך 10 עיגען הויזענגלאַסען. טאַראָאַטש ער-שען אם אַרטע אינגעם נייסטרכען, פאַרטעדענער אין געבעט פערריכטענד. ער וואַר פאַלגשטענדיג רוהיג אונד געפאַסט: אין דער אונדרוך דעם גאַל-גענס בראַטע אין נוכט אין דער הוהע. בע-פאַר ער דעם הענקער אָבערגעבען וואָרדן, הערלט דער רוכטער אַן אינג אינשפּראַכע אונד פערלאַז דאס פאַן דער מאָעסטער בעשטעטיגטע טאַראָאַש-אָרטהיל. טאַראָאַטש עריידיגט הערייד מיט פעסטער שטיממע: „איך שטערבע אונגע אונסט, דענן איך האַבע מיך געוויסען מיט גאָטט אינגעגאַנגען, דאַ אַן פאַלגע מיינעס טאַראָאַש מיר דאס פאַן מיר פערלאַסט דאָפּפּעל-פערבריעכען גע-הענס פערגעבען וואָרד!“ עטעס נאַהם אינען דער שאַפריכטער אַן דער האַנד, דער אוס פערלאַנג מיט זיינען גאַרדען בינען עריידיגען דאס הענקען פאַלגאַנען האַט. פיר מינוטען שפּעטער ערקלערטען דיא גערכטס-אַרצטע, דאס דער טאַד פערייס אינגעטרעטען וואָר. דער שטאַאַטס-אַנ-וואַלט וואַלטע ערָאָך נוכ דאס דער קאָפּער פאַם גאַלגען הערָאָבגענאָממען וואָרדע, דעס אונד אין נאָך וואָרדע דיא מינוטען פערגעבליכען. דער

שטעדטישע שפּיטאַל געפּאָרט. וואָ דיא אַרצטע דעזינזעלבען „עלעקטריזירען“ אינד דאנן סעזירען וואָלטען. קיים עדאָך, דאס דיא עלעקטריציטעט אויף דען קאָפּער אינווירקטע, אלס דער הינגעריכטעטע אין דעבענסעיכען פאַן זיך גאַב, ער גריפ געמעלך מיט דער האַנד נאָך דעם קאָפּפּ אונד פינג אַן צו האַנדעלן אונד צו אַטהמען. אלס דיא אַרצטע דיעס בעמערקטען, שטעללטען זיא „ווידערבעלעבונגס-פערזוכע אַן, דיא דענן אויך פאַללקאָממען געלונגען. נאָך אונד נאָך ערלאַנגטע ער „ווידער זיין פאַלל-קאָממענגס בעוואַסטזיין. אבענדס 8 אוהר וואַר טאַראָאַטש שאָן אַן „טייט“ ווידער הערגעשטעללט. דאס ער דען קראַנקען-ווערטערן אים שפּיטאַלע נוכס פאַלגע לייסטען וואָלטע. „עפאַהלט דער-זעלבע „געגעבען“ ווידער מיסטע, דער שטאַאַטס-אַנוואַלט ווערטעט זיך טעלעגראַפיש אַן דען סטע-מיסטער מיט דער פראַגע: „אַם נין געשעהען מאַגע אונד אַב טאַראָאַטש נאָך אינמאַל גערעגקט ווערדען?“ „סטע-מיסטער פיהלטע טעלעגראַפירטע צוריק דאס פאַרלייבן נוכסס אינטערנאַממען ווערדע: „אַם אַלליגעמיין פערלייטעט, ווייל דאס „סטע-מיגס-טעראַס. טראַטצדעם דאס ערסטע גנאַדען-געזוך אבגעוויזען וואָרדע. „ווייטער מאַעסטעט אין נייעם גנאַדען-געזוך פיר טאַראָאַטש אינטערבריטען, דער אינגלייכיכע דאס יא אַלליג „טאַדעס-אנגסטען“ אינמאַר בעריידס אינטערשטאַנדען, אם „ווייל דא-דער קיים געעבען, דענזעלבען שיער געבעסס, אינסס נאָך אין עבען נוטצלוסס מטעליער דער מענשלי-כען, געזעלשאַפט דעטטע „ווידען לאַנגען. — אבער דיטע אינגער נייעסטען דעפעטע איזט דער אם 14. דעצעמבער אינד צום לעבען „ווידער ער-אַטטע דיטבאַדער טאַראָאַטש געסטערן אים האַלב 8 אוהר פיהר אים צווייטען מאָלע - אינד דיעסמאַל פאַללשטענדיג געשטאַרבען, וא דאס ער נין נים-מערמעהר ערוואַכען וואָרד! — דער צווייטע טאַד איזט אַן פאַלגע אינגעס דערצעלאַנגס אינגעטרע-טען, — פאַרוויסטערן אבגעזאַגטע שלעכ טאַראָאַטש נאָך דיזיג, נוכ דאַטטע ער אין שטאַרקעס פעבען. טאַראָאַטש דאַטטע אינגען שטאַרקען דאַלז, „ווילטער נאָך שטאַרק געשיאַלטען וואָר, „ווייסאַלב אין דער גאַלגענשטריק נוכס וא לייבס ערוווגען קאָנג-טע. ער וואָרדע צו פיהר פאַם גאַלגען הערָאָבגע-נאָממען, אונד דאס דאַלבענשטאַנדענע לעבען דאָנגטע דורך דאס פעלקערווידען „ווייטער ערוואַכ-ווערדען. נאָך וויס מאַן נוכס, ווער אַן דיעזעס פאַללע דיא שלאַר טראָאַנס: אַם דער שאַפריכטער. דער

זיין האַנדווערק נוכס גוט אויסאַבטע, אָדער דער אַרצט, דער דען גערעגקטען צו פיהר פאַם גאַלגען הערגעטערנעהמען לייס. יעדענפאַללס ערזעהט מאַן הייערוס, דאסס דאס קאָפּפּען אינגע זוכערערע הינ-ריכטונג איזט. אלס דאס הענקען. דער נין נאָך פעסט צוריקגעקערטע שאַפריכטער קאָזאַרעק ערצעהלט הייריבער פאַלגענדעס: „איך האַבע דיעזע הינריכ-טונג גענוא זא וא דיא איבריגען הינריכטונגען מיט דער גראַבסטען פינקטליכקייט דורכגעפיהרט. אלס דער געריכטס-אַרצט דען גערעגקטען פיר טאָד ערקלער-טע, מאַכטע איך נאָך דיא בעמערקונג, מאַן מאַגע דען הינגעריכטעטען נאָך 15 מינוטען הענגען לאַס-סען. מאַן וואַרטעטע אבער נוכס זא לאַנגע, זאָנדערן נאַהם דען גערעגקטען הערָאָב אונד פיהרטע איהן אינס שפּיטאַל. מיין גראָסאַטער, מיין פאַטער אונד איך זעלבער האַבען שאָן 200 מעגשען הינגעריכ-טעט, אָהנע דאס נאָך עטמאַל פאַן דיעזען וויעדער צום לעבען ערוואַכט וואָרדען ווייר. איך וויס אים פאַרהיין, דאס מאַנכער גערעגקטע שאָן נאָך 5 מינוטען טאָדט וואַר, ווערדענד אינדערע ערסט נאָך 18 מינוטען איהר לעבען פאַללשטענדיג פערלייערען. אלס טאַראָאַטש פאַם גאַלגען גענאָממען וואָרדע, וואַר ער גיר שיינטאָדט. דורך דאס שיס-טעלן דעס וואַנגס, דורך דען אינטערטיטס דער פיר-שען ליפּפּען אין דיא לונגע אונד דורך דאס עלעקטר-דורכ דאָנגטע ער ווידער אינס לעבען אבגעאַכט ווערדען. אינסערדעם האַטטע נאָך טאַראָאַטש אינגע געשווילסט אם האַלזע, ווילכע עס אינמאַלוך מאַכטע, דאס דער טאָד דורך ערשטיקען אינגעטרעטן וואַר. אם דער אוהר נוכס בעטעגט, איז דעס גאַלגען צו שטערבען, אונד זא שטאַרב. ער 24 שטונדען נאָך דעס הענגען אינגעס נאַטירלכען טאָדעס.“

(אין פאַלשער גענגער פאַן פעטערסבורג, גענעראַל גורקא, האַטטע בעראַנגלט אין דער צייט דייגער וויקטאָריע דאס רעכט, צו „ווער שטנדיג אנאַנגעמעלדעט אין דער אינגעגענד אין דער אינגעגענד אַן דיא אַרטיל-לעריע אינגעגעבען לאַסען דאס אַנגעגעבען אַן דאס אינגעגעבען אַן דאס אינגעגעבען אַן דאס אינ

פערשיעדענע נייאינקייטען.

* (דיא ענגלישען דעפוטירטען וואהלען.) בין פאר־געסטערן וואהרען אין ענגלאנד 345 ליבעראלע, 235 קאנזערוואטיוע אונד 63 האמע־רולערס אונס ענגלישע פאלקמענט געוועהלט. דיא ליבעראלע מעהרהייט איבער דיא פעראיינגטען קאנזערוואטיוען אונד האמע־רולערס בעטראגט 47 שטיממען. דאס ביזהעריגע ענגלישע מיניסטעריאום ווירד באלד אבדאנקען, דעמנסמאנ ווירד אין נעגעניואיארק דער קאנגרעס אין נאאסער מיניסטער־פאטה שטאטטפינדען.

* (דיא ווירטשען דעפיציטען אין ענגלאנד.) בין עטצט וועהרען פיר ווירטשען דעפיציטען אונס ענגלישע פאלקמענט געוועהלט. נעמליך נאטראן דאטשילד, דער ווירטשען ענגלישע באראן דע וארמס, ס סימא, דער ווירטשען קאנגלסכע ראטה ארטהור קאהען אונד אין ראבינער א וואלף אונס אירק.

* (וואס איזט דיא רעליגיאנס־פרייהייט?) אייגע הייזיגע קאטהאלישע פייא. ווערלכע מיט אייגעס ווייבען אין פערהעלטנס האטטע אונד איינען קינאבען צור וועלט בראכטע, עריכטע דיא הייזיגע שטאדט־בעהערדע. מאן מאכט אידר בעוויללקאמען, אידרען זאהן, דעסען פאטער ווייב איזט, אין דיא מאטריקען דער הייזיגען אידאעל־טשען רולטס־נעמיגע אייטיטיבען לאסען צו דיפען. דענן נאך דען בעטטטממגען דעס אינגא־דשען נעזעטצעס, עגראט אין אינערעלכעס דער דער קאנפעסיאן דעס פאטערס אן. יערכער דאס קינד אלס דאס זיינע אנערקאנגט. — אונד יעלכען בעטייר עטטהילט הייריהיט דיא שטאדט־בעהערדע? — דייזע זאגט: אינע בעטטטממגען דעס אינגאד־שען נעזעטצעס בעגיעדען זיך נור דאריין, ווען דער פאטער קיין קאטהאליק איזט; אבער אין דיזעם פאללע מיס דאס קינד דער עלטערן דער מיט־מער אנגעהאריג אונד קאטהאליש בלייבען. — וא איזט אלזא הייר דיא גלייכבערעכטיגונג דער דעלינאנען? —

* (אינגערשטיטצונג פאן גאטטהיל־דיידענדען.) וויא מאן אים פאראנ (ביא נאלגעטטט) שרייבט פערטהיילט ראט נראד אינגא־נעל אנדראס אינגענדענדיג 3000 גולדען אן דיא נאטהלייידענדען.

* (נאר טשאקא.) דיא לעטצטע ענדע־ליכע נאכריכט איבער דען פיסטען נאטשאראל־לייטטט: אלגונקווין שייגע, דייזע בעסטיגטע אבערייגטע פאנטאזיע, דיא שטארגנגע אין דען פערדיאנגס־אנגאנגען האבען זיך ערגיעיגט.

פאלליעטאן.

רעטטונג דער יודען.

(47-טע פארטזעטצונג.)

נאך דעם מארד דעס אונגלקלכען נאפען, פערדאנטען אונד מיסהאנדעלטען דיא ריגאיזאנען בייגען דייטנאם: אין בייגיז־ווייב שטאר אים אידר מעפטיר אין דען בייך אונד שטיעגט מיט דעם הערזלייפיז־דען פעטטע אידע שיהיז. אין בייגיר צאנ. דאס גייאוד דעם נאפען אן, מיאס פאר דיא נייפען אונד פאנטע אנ ער אידר עטצט נעפאללע אונד דיא אידן שאמטט דעס ערמאדעטען. צום נעפאהל בעגיעדיג, מאן נעטצט דיא פאר שרעקען אונד בעטיינגטס שייר פערגעטטרט. נייפען אאמטט מיטדע אייגע אונגן מיטס־ווייגען אונד שיק־טע דיא דיגן. שפאטטענד דיפען דיא אידר צו: „אין אייגע נאלדגען וואגען בייט דיא אין דייטפטיר אינגפאהרען, אין אייגע מיטס־ווייגען פאהרטט דיא דיגיט?“

אונד דיא דיא אין דייטפטיר — פערפיר־ווייגען דיא בייגיר אללגיאטטען מיט דען עדעל־לייטטען אונד דען נייטפלטען, דיא דיגען דיא עדטס מיט דען יודען פערפאהרטען, ווען נטטט מ אפטלפאנגט דייטט פייאיגיג נעגגט שטאנד־ען אין דער קאפעלדע פאן דען אנפיר־דיגיגען אללגיאנען דער אנגנגטטטען אנגנגטטטען אנגנגטטטען